

Bogusław Walczak, Stanisław Flejterski

Przyjazny system fiskalny jako czynnik wspomagający rozwój małych i średnich przedsiębiorstw

Ekonomiczne Problemy Usług nr 34, 452-459

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

BOGUSŁAW WALCZAK
STANISŁAW FLEJTERSKI
Uniwersytet Szczeciński

PRZYJAZNY SYSTEM FISKALNY JAKO CZYNNIK WSPOMAGAJĄCY ROZWÓJ MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW

Uwagi wstępne

Na rozwój mikro, małych i średnich przedsiębiorstw mają wpływ różne czynniki: obiektywne i subiektywne, ekonomiczne i pozaekonomiczne, a także wewnętrzne i zewnętrzne. Do tych ostatnich należy otoczenie (środowisko) fiskalne. Roli otoczenia fiskalnego dla rozwoju przedsiębiorstw nie sposób przecenić. Od dawna, w gruncie rzeczy od początku powstania ekonomii jako nauki, trwają próby sformułowania zaleceń pod adresem systemu i polityki finansowej. Autorami zasad podatkowych byli głównie A. Smith (równość, pewność, dogodność, taniość) i A. Wagner. Problematyką tą zajmowali się ponadto m.in. D. Ricardo, J.S. Mill, F.Y. Edgeworth, R.A. Musgrave, P.M. Gaudemet, J.M. Buchanan, A. Laffer¹. W istocie chodzi o określenie atrybutów racjonalnego systemu finansowego i dobrej polityki fiskalnej. W innym ujęciu mówi się o bardziej lub mniej przyjaznym systemie fiskalnym. Poniższe rozważania stanowią próbę udzielenia odpowiedzi na pytanie: co jest istotą przyjaznego systemu fiskalnego z punktu widzenia mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Czy stanowi o tym jedynie poziom obciążeń fiskalnych? Inną interesującą kwestią jest analiza zagadnienia, w jakim stopniu system podatkowy i polityka fiskalna są, mogą i powinny być zharmonizowane z cyklem życia przedsiębiorstwa (start up, ekspansja, dojrzałość, stagnacja, upadek/odnowa).

Otoczenie fiskalne MMŚP

Otoczenie traktować można jako całokształt uwarunkowań politycznych, prawnych i gospodarczych, w jakich powstaje, rozwija się lub kończy działalność przedsiębiorstwo. W tym kontekście otoczenie fiskalne MŚP można zdefiniować jako układ złożony, który tworzą dwa autonomicznie funkcjonujące w każdym państwie podsystemy: podatkowy

¹ Zob. m.in. S. Owsiak, *Finanse publiczne. Teoria i praktyka*, WN PWN, Warszawa 2005, s. 188 i dalsze.

i parapatkowi, pomiędzy którymi działają podmioty gospodarujące, w tym mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa. Generują one przepływy finansowe pomiędzy przedsiębiorstwami a systemem finansowym państwa, a ich bezpośrednim efektem dla przedsiębiorstw jest jakość i poziom obciążeń fiskalnych, wynikających głównie z konstrukcji i technik opodatkowania, ubezpieczeń społecznych, cel i różnych rodzajów opłat, np. skarbowych, administracyjnych, produktowych i innych, które ponoszą przedsiębiorstwa niezależnie od tego, do której grupy je zaliczymy. Stanowią one dla MiŚP otoczenie wewnętrzne, którego bezpośrednie oddziaływanie na przedsiębiorstwa jest najsilniej przez nie postrzegane i odczuwane.

Na zewnątrz tego układu, jako ogniwo spinające w całość otoczenie fiskalne, występuje środowisko zewnętrzne, którego skład jest zmienny w czasie i kształtuje się pod wpływem czynników politycznych, ekonomicznych i prawnych. Tworzą je organizacje społeczne, w tym związki zawodowe, lobbyści, eksperci, regulatorzy rynku, polityka społeczna i demograficzna państwa, w tym: zabezpieczenie społeczne, struktura wiekowa społeczeństwa, polityka prorodzinna, wykorzystywanie pozafiskalnych funkcji podatków i ubezpieczeń. Otoczenie zewnętrzne wyznacza warunki brzegowe działania podmiotów. Jego bezpośredni wpływ na obciążenia fiskalne podmiotów nie jest dostrzegany tak wyraziście, jak ma to miejsce, np. w stosunku do administracji skarbowej, bądź sądów czy instytucji ubezpieczeń społecznych, ale jego wpływ na funkcjonowanie całego systemu fiskalnego jest niewątpliwy.

Przyjazny system fiskalny w Polsce

Potrzeba zdefiniowania pojęcia „przyjazny system fiskalny” pojawiła się jako próba odpowiedzi na proste z pozoru pytanie, dlaczego Polska, która znajduje się na 6 miejscu w Unii Europejskiej pod względem relacji dochodów fiskalnych (podatkowych i niepodatkowych) do PKB², czyli obciążeń fiskalnych, jest postrzegana, przede wszystkim przez swoich obywateli, także przedsiębiorców, jako państwo o subiektywnie wysokich obciążeniach podatkowych? Czy odpowiedzi na to pytanie można poszukiwać w rankingach przyjazności systemów fiskalnych, w których Polska, spośród 181 państw znalazła się w 2008 roku na 141 miejscu z zajmowanej w 2007 roku 124 pozycji?³ Próbę zdefiniowania pojęcia „przyjazny system fiskalny” można dostrzec w zestawieniu cech „dobrego systemu podatkowego” (*good tax system*)⁴. Według podejścia Pricewaterhouse Coopers, odznacza się spełnianiem pięciu kryteriów:

² T. Famulska, *Teoretyczne i praktyczne aspekty funkcjonowania podatku od wartości dodanej*, AE Katowice 2007, s. 127.

³ *Polska na 141 miejscu w rankingu przyjazności systemu podatkowego*. <http://podatki.onet.pl> wydanie internetowe z 2008.11.12. oraz P. Skwirowski, *124 systemy podatkowe od idealu* Gazeta Wyborcza, 23. listopada 2007, s. 31.

⁴ *What makes a good tax system?*, w: www.pwc.com.

A. Jasny cel

1. Jest tak skonstruowany, by zebrać określoną kwotę dochodową do sfinansowania wydatków publicznych.
2. Ma za zadanie zbilansować budżet w przyjętym okresie.
3. Uwzględnia cele społeczne, takie jak kwestie redystrybucji.
4. Jest progresywny, ma wzgląd na zdolność płacenia podatków.

B. Strategiczne podejście

1. Jest stabilny.
2. Zawiera znaczącą część wartości krajowych zasobów naturalnych w dochodach podatkowych.
3. Wspomaga raczej niż osłabia biznes i handel.
4. Jest elastyczny – reaguje elastycznie na zmiany społeczne i gospodarcze.

C. Spójność

1. Oferuje wstępne konsultacje z ważnymi interesariuszami, aby wspomóc i poinformować decydentów politycznych.
2. Jest zrozumiały, jasny i łatwo dostępny.
3. Możliwa jest interakcja między podatkami.
4. Minimalizuje obciążenia administracyjne dla płatników i dla rządu.

D. Sprawiedliwość i transparentność

1. Legislacja jest zrozumiała i dostępna dla użytkowników.
2. Legislacja jest wsparta przez władze podatkowe, np. w formie szkoleń, wykorzystania mediów elektronicznych, w tym Internetu, telewizji, prasy, informacji udzielanych przez administrację skarbową itd.
3. System podatkowy jest jasny; daje podstawy do rozwiązywania sporów.
4. Krajowa legislacja podatkowa jest spójna z Konstytucją RP, prawem pracy, prawem gospodarczym, międzynarodowym: podatkowym i niepodatkowym.

E. Pozytywne nastawienie

1. Władze podatkowe nie tylko kontrolują, ale i wspomagają płatników.
2. Prowadzony jest konstruktywny, partnerski dialog między władzami podatkowymi i biznesem.
3. Uznawana jest rola instytucji szkolących, doradców podatkowych, biur rachunkowych
4. System działa w oparciu o wzajemne zaufanie i szacunek.

Wydaje się, że większość powyższych postulatów w pełni odnosi się także do systemu ubezpieczeń społecznych i pozostałych ogniw systemu fiskalnego. Podejście takie pozwala na zdefiniowanie **przyjaznego systemu fiskalnego jako systemu, który zezwala na realizację funkcji fiskalnych i pozafiskalnych w zakresie dochodów i wydatków budżetu**

państwa, przy uwzględnieniu postulatów stawianych przez MiŚP w zakresie: jakości tworzonego prawa podatkowego, ubezpieczeniowego i administracyjnego, taniości funkcjonowania systemu podatkowego i ubezpieczeń społecznych, ochrony źródeł dochodów, dogodności, sprawiedliwości i równego traktowania stron, jakości organizacji i kontroli aparatu skarbowego oraz sądownictwa administracyjnego i gospodarczego.

„Przyjazny system fiskalny” to system cechujący się wysoką jakością funkcjonowania, w oparciu o dobrze wyszkolone i opłacane kadry, pracujące w otoczeniu stabilnego prawa podatkowego i ubezpieczeń społecznych⁵, przy wykorzystaniu najwyższej jakości systemów informatycznych, uwzględniający interes państwa i przedsiębiorców (podatników), którzy znajdują w administracji fiskalnej partnera, a nie tylko poborcę i egzekutora. Przedsiębiorcy oczekują od systemu fiskalnego uwzględniania ich dynamicznie zmieniającej się sytuacji gospodarczej, turbulencji otoczenia, a także nierównej pozycji, szczególnie tej, w której znajdują się MiŚP w fazie startowej ich działalności. Pod koniec 2008 roku 69 jednostek administracji podatkowej spośród 417 w skali kraju (tj. 16,5%) posiadało certyfikat zarządzania jakością, a 32 jednostki (7,7 %) ubiegało się o niego⁶. Jakość tworzonego i egzekwowanego prawa podatkowego i ubezpieczeń społecznych⁷ jest najsłabszym ogniwem systemu fiskalnego, powodującym, że jego odbiór jest postrzegany gorzej, niż wynikałoby to tylko z dolegliwości obciążeń fiskalnych. Istota problemu polega jednak na tym, że jakość ta stanowi problem nie tylko dla mikroprzedsiębiorców. Boryka się z nią aparat fiskalny wszystkich szczebli, sądy administracyjne, sądy pracy, doradcy podatkowi, parlament i wiele niewymienionych podmiotów. C. Kosikowski oceniając stabilność systemów podatkowych oraz Ordynacji podatkowej, od momentu ich uchwalenia do 2003 roku, zauważa że, wprowadzono 323 zmiany do tekstów ustaw, wydano także 48 orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego⁸. O tym, że „dynamizm legislacyjny” nie słabnie świadczą 103 zmiany dokonane w latach 2004–2008 tylko w trzech podatkach: dochodowym od osób fizycznych (44) + dziesięć zmian w ustawie o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, w podatku dochodowym od osób

⁵ Chodzi przy tym nie tylko o małą liczbę zmian wprowadzanych do prawa gospodarczego, ale o zachowanie koniecznej synchronizacji systemu podatkowego i ubezpieczeń społecznych z „pozostałymi instytucjami finansowymi państwa i prowadzoną polityką w tym zakresie ... (oraz) ... uwzględnienie powiązań krajowego systemu podatkowego z zagranicznymi”. G. Szczodrowski, *Polski system podatkowy*, WN PWN, Warszawa 2007, s. 41.

⁶ Obliczenia własne na podstawie witryny internetowej Ministerstwa Finansów www.mofnet.gov.pl (20 grudnia 2008).

⁷ Problematyka ta jest przedmiotem rozważań między innymi w pracy B. Walczaka, *Pomiar jakości systemu fiskalnego na przykładzie jakości prawa podatkowego*, [w:] *Podatkowe i niepodatkowe źródła finansowania zadań publicznych*, J. Głuchowski, A. Pomorska, J. Szołno-Koguc (red.), Wyd. KUL, Lublin 2007, s. 73–82. oraz tego samego autora – *Polityka fiskalna państwa w ocenie mikro i małych przedsiębiorstw województwa zachodniopomorskiego*, [w:] *Uwarunkowania Rynkowe Rozwoju Mikro i Małych Przedsiębiorstw, Mikrofirma 2007*, A. Bielawska (red.), s. 355–362.

⁸ C. Kosikowski, *Stabilność prawa podatkowego*, [w:] *Polski system podatkowy. Założenia a praktyka*, A. Pomorskiej (red.), Wyd. UMCS, Lublin 2004, s. 22.

prawnych (32) i podatku od towarów i usług (12). Rachunek ten nie obejmuje przepisów wykonawczych. Efektem są także wysokie koszty procesu fiskalnego, w tym polityczne koszty ustawodawstwa podatkowego, koszty utrzymania administracji podatkowej, koszty kontroli podatkowej, koszty odszkodowań wynikające z błędnych decyzji urzędów skarbowych⁹ oraz organów odwoławczych. Wskazane elementy nie wyczerpują pełnej listy składającej się na obciążenia fiskalne ponieważ do tej grupy obciążeń należy zaliczyć także koszty administracyjnej obsługi podatków (prowadzenie sprawozdawczości, zakup aktów ustawodawczych i wykonawczych, systemów informatycznych, druków, szkolenia, uzyskanie tzw. bezpiecznego podpisu elektronicznego, doradztwo podatkowe, biura rachunkowe itd.) oraz utracone korzyści (excess burden). Cytowany już F. Grądalski ocenił łączne koszty procesu fiskalnego w warunkach roku 2002 na 16.686 mln zł, co stanowi 13% wpływów podatkowych¹⁰. Jakość prawa podatkowego i ubezpieczeń społecznych jest także jednym z ważniejszych czynników determinujących utrzymanie szybkiego tempa wzrostu gospodarczego. Jej znaczenie zauważają także inni autorzy, czego przejawem może być pogląd Z. Hockuby, że „dynamizm gospodarczy rodzi się bowiem z wolności i przedsiębiorczości, pod panowaniem dobrych praw i ograniczonego, lecz silnego państwa”¹¹, w związku z czym potrzebna jest budowa systemu opartego na prostych i przejrzystych regułach, na jasnym i szybko egzekwowanym prawie. Potrzebę tę dostrzegano w Strategii Lizbońskiej, jak i w dokumentach rządu polskiego, a mianowicie w Priorytecie 2 krajowego programu reform na lata 2005–2008 na rzecz realizacji Strategii Lizbońskiej, gdzie przewidziano działania na rzecz uproszczenia procedur, poprawy jakości prawa, usprawnienia sądownictwa gospodarczego. Próby takie podejmowano również w ramach komisji sejmowej „Przyjazne państwo”.

Ocena systemu fiskalnego przez MŚP

Dokonanie rzetelnej i wyczerpującej oceny systemu fiskalnego, obejmującego zarówno aparat skarbowy, jak i system ubezpieczeń społecznych, w skromnych ramach niniejszej pracy jest praktycznie niemożliwe. Dlatego w tej części warto przedstawić wyniki ankiety przeprowadzonej w latach 2002 i 2003 przez Zakład Badań Naukowych Polskiego Towarzystwa Socjologicznego na zlecenie Ministerstwa Finansów oraz wyniki badania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Północnej Izby Gospodarczej w Szczecinie, zatytułowane *Urządnik ZUS vs przedsiębiorca*, zaprezentowane 18 grudnia 2008 roku.

⁹ F. Grądalski, *Teoretyczne i praktyczne aspekty rachunku kosztów fiskalizmu – przykład Polski*, [w:] *Szkice ze współczesnej teorii ekonomii*, W. Pacho (red.), SGH, Warszawa 2005, s. 59–61.

¹⁰ *Ibidem*, s. 74–75.

¹¹ Z. Hockuba, *Jak utrzymać szybkie tempo wzrostu gospodarczego*, „Rzeczpospolita” z 23 marca 2007 r., s. B8.

Urzędy skarbowe¹²

W badaniach ankietowych wzięły udział 1362 firmy, z których 76,7% były to mikro-przedsiębiorstwa, 8,1% małe przedsiębiorstwa i 1,7% średnie przedsiębiorstwa. Spośród tej reprezentacji do roku funkcjonowało 3,6%; od 1–3 lat 17,8%; 3–8 lat 34,45 i dłużej niż 8 lat 43%. Zdecydowana większość firm, bo 60,6% nie korzystała z pośrednictwa biur rachunkowych i doradców w swoich kontaktach z urzędami skarbowymi. Wśród 37,5% klientów dominowały hotele i restauracje (59,1%) i firmy zajmujące się pośrednictwem finansowym (47,2%), przy czym najczęściej, bo w 66,7% z urzędem skarbowym kontaktuje się właściciel, a w 21,3% biuro rachunkowe. Pomijając składanie deklaracji podatkowych 85,8% badanych kontaktowało się na przestrzeni badanych dwóch lat od 1–9 razy, a tylko 14,2% badanych nie miało dodatkowych kontaktów z urzędem. Najczęstszy kontakt z urzędami skarbowymi miały mikro i małe przedsiębiorstwa. Głównym ich celem było złożenie deklaracji podatkowej (77,2%), uzyskanie informacji (68,3%) oraz składanie wyjaśnień (46,8%) i wpłata podatku 36,1% badanych. W formach kontaktu z urzędami skarbowymi dominowały relacje osobiste (88,5%) i telefoniczne (31,9%). Poczta elektroniczna jako forma kontaktu była dopiero w fazie początkowej (0,3%). Zdecydowana większość, bo 82,9% badanych zwracało się do urzędników skarbowych o informacje, przy czym 56,7% firm działających do roku uznało je za wystarczające. Odsetek ten wzrastał w miarę długości funkcjonowania firmy, powyżej 1–3 lat 64,6%; 3–8 lat 65,4% i powyżej 8 lat – 71,2%. Podobny układ odpowiedzi wystąpił przy ocenie życzliwości urzędników skarbowych odpowiednio 59,2% dla firm działających najkrócej; 69,8%; 77,6% i 79,2% dla firm działających powyżej 8 lat. W ten sam sposób, stosownie do okresu funkcjonowania, oceniają firmy kompetencje i pomoc urzędników skarbowych. Za ledwie 35,3% firm uważa, że wszyscy podatnicy są równo traktowani, a tylko 15,6% z nich dostrzega szansę wygrania sprawy z urzędem skarbowym. Interesujący jest także rozkład kontroli przeprowadzanych w firmach. Wskazuje on na większe zainteresowanie urzędów skarbowych kontrolami średnich podmiotów, które na przestrzeni 5 lat kontrolowały 1–4 razy firmy zatrudniające do 5 osób, 72,3% firm zatrudniających 6–10 osób i 72,7% firm zatrudniających od 10–50 osób. W blisko połowie firm (46,3%) na przestrzeni 5 lat nie były przeprowadzane żadne kontrole przez pracowników urzędów skarbowych. Spośród ankietowanych firm 42,3% było zainteresowanych przesyłaniem deklaracji i zeznań PIT, CIT i VAT poprzez Internet. Większość mikro i małych firm (71,5%) jest żywo zainteresowana szkoleniami przeprowadzanymi przez urząd skarbowy, przy czym największe zainteresowanie szkoleniami występuje w grupie firm działających od 1 – 3 lat. Znaczna liczba respondentów (34,7%) miała trudności z wypełnianiem formularzy PIT, a 29,5% formularzy VAT. Wskazywali oni ponadto na to, że bardziej życzliwe nastawienie urzędników, lepsza dostępność informacji, oraz wyższe kwalifikacje pracow-

¹² B. Danecka, W. Zając, *Raport – Urzędy skarbowe w opinii małych i średnich przedsiębiorstw*, Warszawa marzec 2003, s. 1–50, wersja elektroniczna www.mofnet.gov.pl.

ników poprawiłyby obsługę klientów i sprawiły, że urzędy byłyby przyjazne w stosunku do swoich „żywciceli”. Nieco ponad 1/6 respondentów (15,9%) wśród największych bolączek funkcjonowania urzędów skarbowych wskazała; brak profesjonalizmu, brak odpowiedzialności za udzielane informacje i niechęć do ich udzielania, odraczanie decyzji i strach przed ich podejmowaniem, zły stosunek do klientów, nietolerancję dla pomyłek, arogancję i traktowanie podatników jak potencjalnych przestępców. Odnotowali oni także nierówne traktowanie małych firm i przywileje dla dużych firm oraz wyrazili przekonanie o skomplikowaniu, niejednoznaczności i dużej zmienności prawa podatkowego. Przyjazny urząd skarbowy, zdaniem ankietowanych, powinien się odznaczać dostrzeganiem podmiotowości przedsiębiorców i współpracą z nimi, zaufaniem do intencji podatników, lepszym informowaniem o przepisach i ich jednoznaczną interpretacją, a przy tym powinien być dogodnie położony w stosunku do siedzib podatników (parkingi, dojazdy środkami komunikacji publicznej) i z informatyzowany. Za przejawy przyjazności systemu podatkowego można uznać liczne szkolenia dotyczące zmian w przepisach podatkowych, organizowane przez urzędy skarbowe, agencje rozwoju lokalnego, izby gospodarcze i inne organizacje pozarządowe.

Zakład ubezpieczeń społecznych¹³

Badanie ankietowe przeprowadzono na próbie 200 urzędników ZUS Oddziału w Szczecinie oraz na próbie 200 przedsiębiorców zrzeszonych w Północnej Izbie Gospodarczej w Szczecinie. Celem badań było przedstawienie najważniejszych utrudnień występujących w relacji urzędnik – przedsiębiorca. Z badań tych wynika, że:

1. Najczęstszą przyczyną kłopotów w załatwieniu spraw są braki dostatecznej wiedzy na temat przepisów ubezpieczeniowych ze strony klientów (34%),
2. Braki i błędy w dokumentacji (35%).

Urzednicy oceniają, że aż 72% przedsiębiorców źle lub raczej źle orientuje się w przepisach, często popełnia błędy w dokumentach i nie zna kompetencji wydziałów. Do najczęstszych pomyłek popełnianych przez przedsiębiorców, ankietowani urzednicy zaliczają: błędy w dokumentacji (22%), złą interpretację przepisów (14%), niewiedzę i nieznamość przepisów (13%), przekroczenie obowiązujących terminów (12%) oraz zrzucanie winy na urzednika (11%). Czynniki mogącymi poprawić przyjazność tej części systemu fiskalnego mogłyby być: ujednoczanie i uproszczenie przepisów, zmniejszenie częstotliwości ich zmian, ograniczenie ilości składanych dokumentów, skrócenie czasu załatwiania formalności w urzędach, wzrost liczby placówek terenowych i liczby etatów oraz częste przeprowadzanie akcji informacyjnych. Natomiast w opinii przedsiębiorców najczęstszymi przyczynami trudności w załatwieniu spraw jest: brak dostatecznej pomocy ze strony urzednika (20%), długie oczekiwanie w kolejce 20%, braki i błędy w dokumentacji (17%), nieuprzejmość urzednika (11%) i złe warunki obsługi. Pomimo tylu uwag aż 68% ankietowanych

¹³ Badanie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Północnej Izby Gospodarczej w Szczecinie – *Urzednik ZUS vs przedsiębiorca*, zaprezentowane na konferencji prasowej 18 grudnia 2008 r.

ocenia urzędników jako kompetentnych i miłych, a 23% jako niekompetentnych. Przedsiębiorcy oczekują ze strony ZUS: skrócenia czasu obsługi (43%), poprawy jakości uzyskiwanych informacji (28%), a 8% większej kultury osobistej. Tylko 22% ankietowanych nie miało żadnych zastrzeżeń do poziomu obsługi przez urzędników ZUS. Symptomatyczne, że 76% ankietowanych nie zauważyło zmian w sposobie załatwiania spraw w ostatnim okresie. Zmiany te dostrzegło tylko 20% ankietowanych, co w sumie nie świadczy dobrze o poprawie przyjazności tej części systemu fiskalnego.

Konkluzje i rekomendacje

Powyższe rozważania nie uprawniają oczywiście do sformułowania ostatecznych generalizacji. Nie ulega wątpliwości, że do uznania polskiego systemu fiskalnego za w pełni przyjazny – w zdefiniowanym wyżej tego słowa znaczeniu – jeszcze daleko, choć oczywiście trzeba odnotować wysiłki fiskusa w tej dziedzinie. Odległe pozycje zajmowane przez Polskę w ostatnich latach w rankingach przyjazności systemów fiskalnych powinny być impulsem do stopniowych, systematycznych reform i sprzyjać rozwojowi mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.

FREUNDLICHES FISKALSYSTEM ALS FÖRDERFAKTOR DER ENTWICKLUNG VON MIKRO-, KLEINEN UND MITTLEREN UNTERNEHMEN

Zusammenfassung

Die Entwicklung von kleinen und mittleren Unternehmen wird von verschiedenen Faktoren beeinflusst: objektiven und subjektiven, ökonomischen und außerökonomischen, als auch inneren und äußeren. Zu den letzteren zählt natürlich auch der Fiskalbereich, der von zwei Untersystemen gebildet wird: von dem Steuersystem und von den Quasisteuern. Die Autoren versuchen den Begriff: freundliches Fiskalsystem oder auch in einer engen Fassung „gutes Steuersystem“ zu definieren. Sie bemerken auch die folgenden Kriterien: klares Ziel, strategische Betrachtung, Kohärenz, Übersichtlichkeit, positive Einstellung. Somit knüpfen die Autoren an die Steuerregeln, die von A. Smith und A. Wagner formuliert werden. Im Anschluss werden die Ergebnisse einer Umfrageforschung präsentiert, die sich auf die Beurteilung des polnischen Fiskalsystems von den Mikro-, kleinen und mittleren Unternehmen bezieht.

Übersetzt von Ewa Flejterska